

AZ ELEKTRONIKUS KERESKEDELEM HATÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ FOGYASZTÓI SZERZŐDÉSEKSEL KAPCSOLATOS EGYES JOGHATÓSÁGI SZABÁLYAINAK ALAKULÁSÁRA

ERDŐS István
egyetemi tanársegéd (ELTE)

Az elektronikus kereskedelem tágabb értelemben vett nemzetközi magánjogi vonatkozásai kapcsán felmerülő alapvető jogi probléma, hogy miként lehet megragadni az online kereskedelmi tranzakciók és a tagállam területe, illetve joga közötti azon kapcsolatot, mely alapján megfelelő joghatósági és a kollíziós szabályok alkotására kerülhet sor.¹ A jelen tanulmányban a fogyasztói szerződések esetében alkalmazandó speciális joghatósági szabályokon keresztül azt vizsgálom, hogy az elektronikus kereskedelem fejlődésének biztosítása érdekében milyen új szabályok megalkotására került sor az Európai Unióban a joghatósági szabályok vonatkozásában, és hogy ezen szabályok mennyiben teremtenek megfelelő jogi keretet az internet használata és az elektronikus kereskedelem fejlődése szempontjából, tekintettel a technológia-semleges szabályozás kialakításának az igényére is.

1. A joghatóság problémája, a Brüsszeli Egyezmény szabályai

Bár az EUMSZ 26. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy a belső piac egy olyan határok nélküli térség, melyen belül megvalósul az áruk, a szolgáltatások, a tőke és a személyek szabad mozgása, azonban e klasszikusnak mondható négy belső piaci gazdasági szabadság teljes mértékben csak egy úgynevezett ötödik szabadság, az ítéletek szabad áramlásának megteremtése által valósulhat meg.²

¹ A probléma áttekintése kapcsán lásd: Dan Jerker B.SVANTESSON: Private international law and the internet, Alphen aan den Rijn–Frederick (MD), Kluwer Law International – Aspen Publishers, 2007. 440.

² Lásd: Bizottság Zöld Könyve a fogyasztók jogainak bíróság előtti érvényesítéséről és a fogyasztói jogviták rendezéséről a belső piacon (COM (93) 576 végső), 61.; Commission communication to the Council and the European Parliament „towards greater efficiency in obtaining and enforcing judgments in the European Union” Hivatalos Lap 1998 C33 3.; valamint C-398/92 sz. Mund & Fester kontra Hatrex Internationaal Transport ügy, EBHT 1994., I-00467., 11–12. pontok.

A polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok szabad áramlásának, azaz azok elismerésének és végrehajtásának közösségi szinten történő biztosításának érdekében kötötte meg 1968. szeptember 27-én az akkori hat tagállam a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott ítéletek elismeréséről, végrehajtásáról és a joghatóságról szóló Brüsszeli Egyezményt.³ A Brüsszeli Egyezmény érthető módon nem tartalmaz – nem tartalmazhat – speciális, az internethez és az elektronikus kereskedelemhez kapcsolódó jogviszonyokra vonatkozó különös szabályokat, hiszen az Egyezmény megalkotásakor e technikai, technológiai újdonság széles körben történő gazdasági alkalmazásáról nem lehetett beszélni. A Bizottság 1999. szeptember 7-én⁴ nyújtotta be „reformjavaslatát”,⁵ melynek az egyik célja nem titkoltan a fogyasztói szerződésekre vonatkozó rendelkezések tárgyi hatályának szélesítése volt annak érdekében, hogy azok megfelelő védelmet biztosítsanak a fogyasztóknak az elektronikus kereskedelmi tranzakciók során kötött ügyletek vonatkozásában.⁶ A Bizottság az új rendeleti szintű szabályokkal három, a bizalom erősítését elősegítő célkitűzést szeretett volna elérni. Egyrészt így kívánta megteremteni az elektronikus kereskedelem Európai Unió belüli fejlődéséhez szükséges jogi feltételeket a joghatóság vonatkozásában; másrészt a vállalkozók, kereskedők számára kívánt egy kiszámítható és jól alkalmazható rendszert kialakítani, mely arra ösztönzi őket, hogy a gazdasági tevékenységük során az áruk értékesítésére és szolgáltatásaik nyújtására egyre nagyobb arányban vegyék igénybe az internetet mint platformot, ezáltal elősegítve az európai vállalkozások globális versenyképességének javítását; végül harmadrészt, hogy a lehető legjobb jogi védelmi rezsimit lehessen kialakítani az európai polgárok, különösen a fogyasztók védelme érdekében az elektronikus kereskedelem nyújtotta kockázatokkal szemben.

A Brüsszeli Egyezmény a pusztán áruk szolgáltatására és/vagy szolgáltatások nyújtására vonatkozó szerződések esetében további feltételek teljesülését kívánta meg annak érdekében, hogy az adott szerződés a 13. cikk fogyasztót védő rendelkezéseinek hatálya alá tartozzék. E konjunktív feltételrendszer szerint akkor esett az adott szerződés a rendelkezés hatálya alá, ha a fogyasztó lakóhelye szerinti állam területén intéztek a szerződés megkötésére irányuló nyilatkozatot a fogyasztóhoz, vagy tettek közzé a szerződés megkötését megelőzően reklámat, és a fogyasztó ennek az államnak a területén tette meg a szerződés megkötéséhez szükséges cselek-

³ A jogi alap az EK Szerződés 293. cikk (4) bekezdés volt (korábban: az EGK Szerződés 220. cikk (4) bekezdése).

⁴ Megjegyzendő, hogy 1997. december 22-én hozta nyilvánosságra a Bizottság a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról valamint az ítélek elismeréséről szóló egyezmény létrehozatalát célzó tanácsi jogi aktusra vonatkozó javaslatát. A javaslatot 2005-ben vonta vissza Bizottság. Lásd: Proposal for a Council Act establishing the Convention on Jurisdiction and the Recognition and Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters in the Member States of the European Union, COM(97) 609 végleges, HL 98/C 33/05, Communication from the Commission – Withdrawal of Commission Proposals which are no longer of topical interest, COM(2004) 542 végleges.

⁵ Javaslat a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról valamint az ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló tanácsi rendeletről vonatkozóan, COM (1999) 348 végző, Hivatalos Lap 1999 C 376 I.

⁶ Lásd: 13. preambulumbekkezdés.

ményeket.⁷ A Bizottság javaslata a Brüsszeli Egyezmény ezen rendelkezésének megváltoztatását tűzte ki célul az új marketing és kereskedelmi technikáknak való jobb megfelelés érdekében. A legfontosabb változás, hogy az új szabályok szerint többé már nem feltétel, hogy a fogyasztó lakóhelye szerinti állam területén kell a fogyasztónak megtenni a szerződés megkötéséhez szükséges cselekményeket. E változtatás két szempontból bír különös jelentőséggel. Egyrészt segít megoldani azt a korábban gyakran felmerült problémát, hogy a fogyasztót a lakóhelyétől eltérő államba utaztatták a szerződés megkötése érdekében, így vonva őt ki a fogyasztót védő joghatósági szabályok hatálya alól, másrészt – és a tanulmány szempontjából ez a jelentős – az új szabályok alapján már lehetőség van arra, hogy a fogyasztót védő joghatósági rendelkezéseket alkalmazni lehessen az ún. interaktív honlapokon keresztül kötött szerződésekre is. Az elektronikus úton kötött szerződések esetében ugyanis a korábbi merev szabály alkalmazása meglehetősen nehézkes lenne, hiszen vagy nem, vagy csak nagyon nehezen lehet adott esetben megállapítani, hogy a fogyasztó mely államban teszi meg a szerződés megkötéséhez szükséges lépéseket. A javaslat szerint, ha a fogyasztói szerződést olyan személlyel kötötték, aki a fogyasztó lakóhelyének tagállamában kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytat, vagy ilyen tevékenysége bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, és a szerződés az ilyen tevékenység körébe tartozik, akkor az a szerződés a rendelkezés tárgyi hatálya alá tartozik. A Bizottság tervezte alapján, pusztán az a körülmény, hogy a fogyasztó az érintett vállalkozó vagy kereskedő gazdasági tevékenységéről egy, a lakóhelye szerinti tagállamban is elérhető ún. passzív honlapon keresztül értesül, még nem fogja megalapozni az érintett tagállam bíróságainak a joghatóságát. Ennek nagyon egyszerű indoka van. Az internet sajátosságaiból adódik, hogy – hacsak nem tesznek kifejezetten ellene – akkor bármely honlap jó eséllyel szinte bármelyik országban elérhető. Ezért nem lenne ésszerű a vállalkozót illetve a kereskedőt kitenni annak a bizonytalanságnak, hogy szinte bármelyik tagállamban, ahol a honlapja elérhető, indíthatnak vele szemben eljárást. Már a tervezet előkészítésekor nyilvánvaló volt, hogy az elektronikus kereskedelem iránt érdeklődő gazdálkodó szervezeteknek számos ellenérzése lesz a javasolt új szabályokkal kapcsolatban. Az érintett iparág szereplőinek aggodalma az volt, hogy az új szabályok alapján esélyes, hogy szinte bármelyik tagállamban számíthatnak eljárásokra, illetve ha ezt el szeretnék kerülni, akkor konkrétan meg kell határozniuk, hogy mely tagállami fogyasztók számára nem kívánják értékesíteni áruikat, illetve nyújtani szolgáltatásaikat. Ez pedig végső soron éppen a belső piac egységességének elvével lenne nehezen összeegyeztethető. Az iparág szereplői szerint a „bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul” kitétel az, ami különösen nehezen értelmezhető az internet világában. A Bizottság ennek érdekében már a tervezet elkészítésekor jelezte, hogy az érintett szereplők számára (gazdasági társaságok, iparági képviselők, kormányzati szervek, civil szervezetek, stb.) meghallgatást fog tartani a probléma jobb megértése érdekében.

⁷ Brüsszeli Egyezmény 13. cikk első bekezdés 3. pont a) és b) alpontok.

2. A 44/2001/EK rendelet fogyasztói szerződésekkel kapcsolatos speciális joghatósági szabályai

A 2000 végén elfogadott 44/2001/EK rendeletet tárgyi hatályát tekintve alkalmazni kell az elektronikus kereskedelemmel, információs társadalommal összefüggő szolgáltatások tekintetében is.⁸ A rendelet szabályainak részletes tárgyalása jóval túlmutat a jelen tanulmány keretein, ezért a következőkben pusztán a fogyasztói szerződésekkel kapcsolatos joghatósági szabályokat vizsgálom. A brüsszeli joghatósági rezsim átalakításának egyik legfontosabb indoka volt, hogy a brüsszeli szabályok online környezetben történő alkalmazásával kapcsolatos bizonytalanságok megszűnjenek. Az új szabályokkal a jogalkotó a már korábban bemutatott három – a bizalom erősítését szolgáló – célkitűzést kívánta elérni.

A Brüsszeli Egyezmény 13. cikk (1) bekezdésének 3. pontját változtatja meg a rendelet a fogyasztók átfogóbb védelme érdekében. Az új szabályok bizonyos feltételek teljesülése esetében ugyanis lehetővé teszik, hogy az interneten történő szerződéskötés esetén is a fogyasztók a lakóhelyükön legyenek perelhetőek, illetve indíthatassanak bírósági eljárást a kereskedővel szemben.⁹ A rendelet 15–16. cikkei¹⁰ tartalmazzák a fogyasztói szerződések esetében alkalmazandó joghatósági szabályokat. A 15. cikk (1) bekezdés c) pontjában található szabályok a Brüsszeli Egyezménybeli szabályokkal összehasonlítva általánosabb, tágabb jelleggel fogalmazzák meg azokat a feltételeket, melyeknek a rendelet hatálya eső fogyasztói szerződéseknél meg kell felelniük. Az tágabb megfogalmazás célja, hogy az elektronikus kereskedelmi tranzakciók során kötött fogyasztói szerződésekre is egyértelműen alkalmazhatóak legyenek a rendelet fogyasztót védő rendelkezései. A rendelet szerint ugyanis, a 4. szakasz hatálya eső fo-

⁸ Lásd: Rendelet I. cikk. A polgári és kereskedelmi ügy fogalmának a meghatározása, értelmezése kapcsolatán: Dr. KENGYEL Miklós: A „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalma az európai polgári eljárásjogban. *Magyar Jog*, 2005/8. 485–494.

⁹ Lásd: 16. cikk (1): A fogyasztó a másik szerződő fél ellen akár annak a tagállamnak a bíróságai előtt, ahol a fél lakóhellyel vagy székhellyel rendelkezik, akár saját lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást. (2) A fogyasztó ellen a másik szerződő fél kizárólag a fogyasztó lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást. (3) E cikk nem érinti a viszontkereset indításához való jogot annál a bíróságnál, amely előtt e szakasznak megfelelően az eredeti kereset nyomán indult peres eljárás folyamatban van.

¹⁰ 15. cikk (1) Valamely személy, a fogyasztó által kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső céllal megkötött szerződéssel kapcsolatos ügyekben a joghatóságot a 4. cikk és az 5. cikk 5. pontjának sérelme nélkül e szakasz határozza meg, ha: a) a szerződés tárgya ingó dolgok részletfizetésre történő értékesítése; vagy b) a szerződés tárgya olyan részletekben visszafizetendő kölcsön vagy bármely egyéb hitel, amelyet áruk vételének finanszírozására nyújtanak; vagy c) minden más esetben, a szerződést olyan személlyel kötötték, aki a fogyasztó lakóhelyének tagállamában kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytat, vagy ilyen tevékenysége bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, és a szerződés az ilyen tevékenység körébe tartozik. (2) Amennyiben a fogyasztó a tagállamban lakóhellyel vagy székhellyel nem rendelkező, azonban valamely tagállamban fiókteleppel, képvisellel vagy más telephellyel rendelkező féllel köt szerződést, a fióktelep, a képviselő vagy más telephely működéséből származó jogvitában a felet úgy kell tekinteni, mintha a lakóhelye vagy székhelye az említett államban lenne. (3) E szakasz nem alkalmazható a fuvarozási és személyszállítási szerződésekre, kivéve az ugyanazért az árért utazást és szállást biztosító szerződést.

gyasztói szerződésről van szó abban az esetben, ha a szerződést olyan személlyel kötötték, aki a fogyasztó lakóhelyének tagállamában kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytat, vagy ilyen tevékenysége bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, és a szerződés az ilyen tevékenység körébe tartozik. Ebből egyértelműen látszik, hogy 15. cikk (1) bekezdés c) pontjának alkalmazásához négy feltételnek kell együttesen teljesülnie: 1) szerződéskötésre kerül sor; 2) fogyasztói szerződésről van szó; 3) a vállalkozó kereskedelmi vagy szakmai tevékenysége körébe tartozik az érintett szerződés; 4) a kereskedő a fogyasztó lakóhelyének tagállamában kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytat, vagy az bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul. A jelen gondolatmenet szempontjából az első és a negyedik feltételnek van különös jelentősége, ezért a továbbiakban csak ezeket vizsgálom.

Az alapvető kérdés az, hogy miként értelmezendő az a kitétel, hogy a fogyasztóval szerződő fél tevékenysége bármilyen módon a fogyasztó lakóhelyének tagállamába (is) irányul.¹¹ Ebben a tekintetben maga a rendelet nem tartalmaz sem értelmező, sem kiegészítő szabályokat.

A Tanács és a Bizottság azonban kiadott egy közös nyilatkozatot a 15. cikk (1) bekezdés c) pontjának alkalmazásához.¹² A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a rendelkezés alkalmazáshoz két feltételnek kell együttesen teljesülnie. Nem elegendő, hogy a vállalkozás tevékenysége a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, emellett még az is szükséges, hogy a szerződést az ilyen tevékenység körében kössék meg. A cikk ezáltal számos értékesítési módot foglal magába, ilyen például – de nem kizárólagosan – az interneten keresztül történő értékesítés is. A nyilatkozat rögzíti, hogy pusztán az a tény, hogy egy weboldal valamely államban elérhető, nem jelenti azt, hogy a kereskedő gazdasági tevékenysége az érintett tagállamba is irányul. Az viszont értékelendő elem lehet, ha ez az internetes oldal távollevők közötti szerződés megkötésére hív fel, és ha egy ilyen szerződés megkötése bármilyen módon, de ténylegesen megtörténik.¹³ Ez nem a jól ismert aktív–passzív honlapok megkülönböztetésén alapuló értékelés adoptálását jelenti, mert például nem mondja ki egyértelműen, hogy a szerződést ugyanazon kommunikációs csatornán keresztül kell megkötni. Talán vitatható megállapítása a nyilatkozatnak, hogy a weboldalon használt nyelvnek vagy az alkalmazott pénznem-

¹¹ Lásd: Georg Philip KROG: *The Brussels I Regulation Article 15.1c) – Where to are Commercial or Professional Activities Directed through the Internet?* Yulex, 2004.; Charles WILD – Stuart WEINSTEIN – Christine RIEFA: Council Regulation (EC) 44/2001 and Internet Consumer Contracts: Some Thoughts on Article 15 and the Futility of Applying 'In the Box' Conflict of Law Rules to the 'Out of the Box' Borderless World. *International Review of Law, Computers & Technology*, Vol. 19., 2005/1.

¹² Lásd: A 44/2001 rendeletet 15. és 73. cikkére vonatkozó tanácsi és bizottsági közös nyilatkozat, elérhető: http://ec.europa.eu/civiljustice/homepage/homepage_ec_en_declaration.pdf

¹³ „[...] the Council and the Commission stress that the mere fact that an Internet site is accessible is not sufficient for Article 15 to be applicable, although a factor will be that this Internet site solicits the conclusion of distance contracts and that a contract has actually been concluded at a distance, by whatever means. In this respect, the language or currency which a website uses does not constitute a relevant factor.” Nyilatkozat, 1. pont.

nek nincs jelentősége, hiszen egy meghatározott országban beszélt nyelv és alkalmazott fizetőeszköz adott esetben egyértelműen jelezheti, hogy az érintett kereskedő gazdasági tevékenysége az adott tagállamra is irányul.¹⁴ Szerencsésebb lett volna talán ezért inkább úgy fogalmazni, hogy pusztán e körülményeknek nincs jelentősége, de mint szempontokat az eset összes körülményeinek mérlegelése során figyelembe lehet venni.¹⁵

3. A 15. cikk (1) bekezdés c) pontjának értelmezési kérdései – a gazdasági tevékenység irányultságának problémája

Bár igen széleskörű a 15. cikk (1) bekezdés c) pontjának elemzése, értelmezése kapcsán a jogirodalom, és a tagállami bíróságok is szembesültek már a rendelkezés által felvetett problémával, mint oly sokszor, ebben az esetben is az Európai Unió Bíróságára hárult a szabály alkalmazása során követendő nyomvonalak felvázolásának feladata.

Az Európai Unió Bírósága az érintett rendelkezés értelmezése és alkalmazása kapcsán felmerülő kérdésekkel, problémákkal először az ún. *Ilsinger* ügy¹⁶ kapcsán foglalkozott. Az ügy azért lényeges, mert a rendelkezés szempontjából egy kardinális kérdés vonatkozásában nyújt támogatást: csak már megkötött szerződések esetében alkalmazható-e a fogyasztót védő szabály, vagy már a szerződészkötést megelőzően is hivatkozhat a fogyasztó az érintett rendelkezésekre? A Bíróság döntésében kimondta, hogy a kérdéses c) pont csak akkor alkalmazható, ha a kereset tárgya már megkötött szerződéshez kapcsolódik. Ez az értelmezés sok esetben jól alkalmazható a távollevők között kötött szerződések esetében is a gyakorlatban, amennyiben pl. termékértékesítésről van szó. A probléma akkor jelentkezik, ha például olyan, személyesen igénybeveendő szolgáltatásokat szeretne a fogyasztó igénybe venni, mint a szálláshely szolgáltatások. Ezek esetében ugyanis felmerül a kérdés, hogy az interneten történő foglalás során már sor kerül-e a szerződés megkötésére, vagy a szerződést a fogyasztó csak a szolgáltatásnyújtás helyén – a szállodában – köti meg. Előbbi esetben az *Ilsinger* ügyben kimondottak alapján a 15. cikk (1) bekezdés c) pontja biztosan alkalmazható, míg az utóbbi esetben ez már kétséges. E jogi bizonytalanság pedig nem tudja megfelelően segíteni az érintett üzletviteli megoldás fejlődését és elterjedését.

Az Európai Unió Bírósága a *Pammer és Alpenhof* egyesített ügyekben vizsgálta ismételtén a 15. cikk (1) bekezdés c) pontjának szabályát és lehetséges értelmezését. Az alapügyek tényállása meglehetősen egyszerű volt: valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező fogyasztók egy másik tagállamban letelepedett, a fogyasztói szerző-

¹⁴ Az Európai Unió Bírósága is elismerte ítéletében, hogy egy Németországban letelepedett szolgáltató által üzemeltetett honlap esetében azéért állapítható meg, hogy a társaság tevékenysége főleg Hollandiába irányul, mert a honlapja holland nyelven elérhető. Ld. C-462/09. sz. Stichting de Thuiskopie kontra Opus Supplies Deutschland GmbH és társai ügy, ítélet, EBHT 2011. I-05331 10. pont.

¹⁵ Megjegyzendő, hogy a nyilatkozat emellett hangsúlyozza, hogy a fogyasztói jogviták megoldásának nem elsődleges módja kellene, hogy legyen a rendes bírósági úton történő vitarendezés, hanem mind a fogyasztók mind pedig a kereskedők érdekeit jobban tudja szolgálni az alternatív vitarendezési módok alkalmazása, különösen az elektronikus kereskedelem területén. Ld. Nyilatkozat, 3. pont.

¹⁶ C-180/06. sz. Renate Ilsinger kontra Martin Dreschers ügy, EBHT 2009., I-3961.

dés tárgyat képező szolgáltatását interneten reklámozó és értékesítő szolgáltatóval kötöttek szerződést, majd a szerződés hibás teljesítése miatt került sor bírósági eljárás megindítására, a *Pammer ügyben*¹⁷ a fogyasztó, az *Alpenhof ügyben*¹⁸ a kereskedő

¹⁷ A C-585/08. sz. ügy tényállása és a feltett kérdés röviden a következő volt: az ausztriai lakóhellyel rendelkező P. Pammer a németországi székhelyű Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG-nál két személyre szóló teherhajó-utazást foglalt, Triesztből a Távol-Keletre 2007. január végi indulási időponttal, mindösszesen 8510 eurón. Ezt az Internationale Frachtschiffreisen Pfeiffer GmbH közvetítő társaságon keresztül intézte, melynek székhelye Németországban található, és a weboldalon keresztül az osztrák piacon is értékesít ilyen utazásokat. A közvetítő társaság weboldalán szereplő hajó- és útleírás nem felelt meg a valóságnak. A lefoglalt kétszemélyes kabin helyett csak egy egyszemélyes kabint bocsátottak rendelkezésre, amelyben a légkondicionáló berendezés nem működött. A weboldalon található leírással ellentétben a hajón többek között nem volt szabadtéri uszoda, sem edzőterem, működő televízió-készülék vagy fedélzeti ülő-, illetve fekvőalkalmatlanság. Szárazföldi kirándulásokra csak egyedi esetekben nyílt lehetőség. P. Pammer ezért megtagadta az utazás megkezdését. Mivel a Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG az útra befizetett összegnek csak egy részét fizette számára vissza, Ausztriában bírósági eljárást indított a fennmaradó 5294 euró visszafizetése iránt. Az eljárásban az alperes társaság az ausztriai bíróság joghatóságának hiányára hivatkozott. Az ügyben eljáró elsőfokú bíróság megállapította joghatóságát. Kimondta, hogy az eljárás tárgyát képező szerződés fogyasztói szerződés, illetve szervezett utazási formára vonatkozó szerződés, és hogy az Internationale Frachtschiffreisen Pfeiffer GmbH közvetítő társaság weboldalán keresztül Ausztriában az alperes tekintetében is folytatott reklámtevékenységet. A fellebbviteli bíróság helyt adott a Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG közvetítő társaság fellebbezésének, és ellentétben az első fokon eljáró bírósággal megállapította joghatóságának hiányát, és elutasította a keresetet. P. Pammer a fellebbviteli bíróság döntése ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő az Oberster Gerichtshofnál, mely fórum előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett, melyben két kérdés megválaszolását kérte az Európai Unió Bíróságától. Témánk szempontjából a második kérdés a releváns, mely így szólt: *Elégséges-e a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett tevékenység „irányuláshoz” az, hogy valamely közvetítő weboldala elérhető az interneten?*

¹⁸ A C-144/09. sz. ügy tényállása és a feltett kérdés röviden a következő volt: Az alapeljárás az ausztriai székhelyű Hotel Alpenhof GesmbH (felperes) és a németországi lakóhelyű O. Heller (alperes) között szállodai szolgáltatások igénybevételéért járó 5248,30 euró összeg megfizetése miatt indult meg. Az alperes a szálloda ajánlatáról annak Németországban is elérhető weboldalán szerzett tudomást, majd a weboldalon közzétett e-mail címre küldött elektronikus levélben érdeklődött O. Heller a szobákról, majd a foglalás megtétele és visszaigazolása is ekképpen, elektronikus levelezés útján történt. A foglalásnak megfelelő időpontban az alperes megjelent a szállodánál, igénybe vette annak szolgáltatásait, majd a számla kiegyenlítését megelőzően eltávozott a szállodából. A szálloda igényét bírósági úton kívánta érvényesíteni, ezért egy ausztriai bíróság előtt eljárást kezdeményezett. Az alapeljárásban az alperes kifogásolta az ausztriai bíróság joghatóságának hiányát, mert szerinte fogyasztói minőségében csak a lakóhelye szerinti tagállam bírósága előtt – azaz németországi bíróságok – perelhető a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében. Az első fokon eljáró ausztriai bíróság elutasította a keresetet, majd a fellebbezési eljárásban a salzburgi bíróság is hasonlóan tett, arra hivatkozással, hogy az ausztriai bíróságok az ügyben nem rendelkeznek joghatósággal, mert megítélésük szerint a tevékenységnek a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra való „irányultságába” beletartozik nemcsak az interaktív honlap működtetése, hanem a pusztán tájékoztatási célból létrehozott – reklámokat tartalmazó – passzív honlap elérhetőségének a biztosítása is, ez csak kifejezett nyilatkozattal lenne korlátozható. Szintén a fogyasztó tagállamára irányul a tevékenység, ha a fogyasztó valamely honlapon keresztül szerez tudomást a kereskedő szolgáltatásairól, majd ezt követően a foglalás az ott megjelölt e-mail címen, postacímen vagy telefonszámon keresztül történik. A felperes Hotel Alpenhof az ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. Az ügyben eljáró bíróság a következő kérdést terjesztette előzetes döntéshozatalra az Európai Unió Bírósága elé: *Elégséges-e [a*

kezdeményezésére. Mindkét esetben az ügyben eljáró nemzeti bíróság joghatóságának a hiányára történő hivatkozás vetette fel a rendelet jelzett rendelkezésének a problémáját. Mindkét ügyben ugyanis az merült fel kérdésként, hogy interneten keresztül történő ügyletkötés esetében miként értelmezendő a „fogyasztó államába történő irányultság” kitétel. Feltételezi-e úgymond az aktív honlap követelményének való megfelelést, vagy elegendő a pusztán – passzív – elérhetőség lehetővé tétele is. A passzív honlap esetében ugyanis bár a szerződés megkötésére nem online, a honlapon keresztül, hanem az azon elérhető információk – reklámok, kapcsolat-felvételi lehetőségek – alapján kerül sor. Az Európai Unió Bíróságának azt a kérdést kellett ezért megválaszolnia, hogy „[e]légészes-e a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett tevékenység „irányulásához” az, hogy a fogyasztóval szerződő fél internetes oldala elérhető az interneten?” Abban az esetben, ha a kérdésre a válasz pozitív, akkor az internetes honlapot fenntartó vállalkozások – függetlenül attól, hogy milyen az adott honlap, azaz pusztán tájékoztató jellegű vagy akár az online szerződéskötést is lehetővé tevő – számolhatnak azzal, hogy a velük szerződő fogyasztók lakóhelye szerinti tagállam bíróságai joghatósággal fognak rendelkezni az esetleges jogviták eldöntésére. Ebben az esetben pedig jelentősen megnőnek a vállalkozások terhei és költségei, hiszen a szinte bármely országban való perelhetőség kockázata jelentős többelköltségeket keletkeztet, melynek egy lehetséges hatása lehet, hogy a vállalkozások kevésbé igyekeznek termékeiket az internetes honlapjukon keresztül hirdetni vagy értékesíteni, így pedig csökken a digitális belső piac megvalósulási esélye is.

Az ügyben Trstenjak főtanácsnok 2010 májusában ismertette az indítványát.¹⁹ Mivel az indítvány részletes elemzése szétfeszítené a jelen tanulmány terjedelmi korlátait, ezért csak jelzem, hogy a főtanácsnok meglehetősen pozitívan, befogadóan állt az új technológiák által felvetett jogi kérdések megválaszolása elé, és érvelésében nem nélkülözi az újító, pro digitális gazdaság érveket sem. Szükséges továbbá megemlíteni, hogy indítványában a főtanácsnok kísérletet tesz a fentebb tárgyalt Ilsinger ügyben hozott döntéstől való eltérésre a tekintetben, hogy ne csak a már megkötött fogyasztói szerződés esetében kerülhessen sor a rendelet érintett rendelkezéseinek alkalmazására. Kötelmi jogi szempontból különösen érdekes a főtanácsnok érvelése, hiszen a szerződéskötés folyamatához, és konkrétan a szerződéskötés időpontjának a meghatározásához kapcsolódik. A főtanácsnok indítványában azt javasolja, hogy a Bíróság mondja ki, hogy az olyan esetben is alkalmazandó a rendelet 15. cikk (1) bekezdésének c) pontja, ahol a szerződés megkötésére nem távollévők között, hanem egyszerre, egy időben jelenlévő felek között kerül sor, feltéve, hogy a szerződés megkötését megelőzően a kapcsolatfelvétel illetve a foglalás elküldése és annak vizsgálata távolról történt.²⁰ A Bíróság ítéletében nem tér ki a Főtanácsnok ebbéli

---

44/2001 rendelet] 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett tevékenység „irányulásához” az, hogy a fogyasztóval szerződő fél internetes oldala elérhető az interneten?

¹⁹ Trstenjak főtanácsnok indítványa, az ismertetés napja: 2010. május 18. Peter Pammer kontra Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG (C-585/08) és Hotel Alpenhof GesmbH kontra Oliver Heller (C-144/09), EBHT 2010 I-12527.

²⁰ Lásd: Főtanácsnoki indítvány 55. pont

indítványára, viszont a rendelet alkalmazása tekintetében érdemben vizsgálja mindkét kérdést, ami azt jelenti, megítélése szerint – jellegükben, függetlenül még az irányultság kérdéséről – az alapügyben kötött szerződések is olyanok minősülnek, melyekre kiterjed a rendelet jelzett rendelkezésének a hatálya.²¹

Visszatérve az ügyben felmerült kérdésre, alapvetően azt a kérdést kell megválaszolunk, hogy milyen tartalommal kell kezelni a Rendelet 15. cikk (1) bekezdésének c) pontját, azaz milyen szempontok alapján lehet elhatárolni egymástól azokat a honlapokat, amelyeken keresztül a vállalkozó tevékenysége a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra irányul, azoktól a honlapoktól, amelyeken keresztül tevékenysége nem irányul erre az államra.

A Rendelet nem határozza meg, hogy mit kell a gazdasági tevékenység irányultsága alatt érteni. Az állandó ítélezési gyakorlatnak megfelelően azon kifejezések értelmét és terjedelmét, amelyekre az uniós jog semmilyen meghatározást nem ad, vagy az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentés szerint, vagy azon szöveggörnyezet szerint kell értelmezni, amelyben a kifejezéseket használják, illetve azon szabályozás célkitűzéseinek a figyelembevételével kell meghatározni, amelyek e kifejezések részét képezik.²² Ha megvizsgáljuk az előkészítő iratokat, javaslatokat, az azokhoz fűzött indokolásokat, akkor láthatjuk, hogy már a jogalkotási eljárás során problémát jelentett a 15. cikk (1) bekezdés c) pontjának szövege, ugyanis egyrészt már az uniós intézmények sem nem tudtak megegyezni a tekintetben, hogy milyen tágan kellene meghatározni a másik tagállamra irányuló tevékenység fogalmát, másrészt a gazdasági szereplők is fenntartásokat fogalmaztak meg a másik tagállamra irányuló tevékenység fogalmának túlságosan tág értelmezése ellen, mert annak az interneten keresztül történő reklámozástól, honlapok üzemeltetésétől való visszatartó hatása lehet. Ez különösen hátrányként jelenik, jelenhet meg a kis- és középvállalkozások esetében.²³

Eredeti javaslatában a Bizottság kifejtette: a megfogalmazás célja, hogy a rendelkezés és így a fogyasztót védő joghatósági szabály alkalmazható legyen azokra a fogyasztói szerződésekre, amelyeket interaktív weboldalon keresztül a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamban kötöttek, ezért pusztán egy passzív honlap nem elégséges ahhoz, hogy a joghatóságot e cikk alapján határozzák meg.²⁴ Bár a Rendelet végső

²¹ Vö. a *Mühlleitner* ügyben az Európai Bíróság kimondta, hogy „a »Brüsszel I« rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés nem követeli meg, hogy a fogyasztó és a vállalkozó között megkötött szerződés távollévők között jöjjön létre.” C-190/11. sz. Daniela Mühlleitner kontra Ahmad Yusufi és Wadat Yusufi ügyben hozott ítélet (EBHT-ban még nem közölték), 45. pont.

²² Lásd ebben az értelemben a C-128/94. sz. Hönig ügyben 1995. október 19-én hozott ítélet (EBHT 1995., I-3389.) 9. pontját, a C-164/98. P. sz., DIR International Film és társai kontra Bizottság ügyben 2000. január 27-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-447.) 26. pontját, valamint a C-336/03. sz. easyCar ügyben 2005. március 10-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-1947.) 21. pontját.

²³ Lásd: Főtanácsnoki indítvány 67. pont.

²⁴ „The concept of activities pursued in or directed towards a Member State is designed to make clear that point (3) applies to consumer contracts concluded via an interactive website accessible in the State of the consumer’s domicile. The fact that a consumer simply had knowledge of a service or

szövege a Bizottság eredeti szövegjavaslatának felel meg, a jogalkotási eljárásban mind a Gazdasági és Szociális Bizottság, mind pedig az Európai Parlament annak módosítását szerette volna elérni. A Gazdasági és Szociális Bizottság a véleményében²⁵ először is elismeri, hogy milyen nehéz helyzetben van a közösségi jogalkotó, amikor az elektronikus kereskedelem és az internetes tranzakciók kapcsán kényszerül joghatósági szabályokat megalkotni. Különösen nehéz a helyzet, mert a szabályozásnak egyszerre kell két követelménynek megfelelnie: egyrészt a fogyasztók²⁶ számára a lehető legjobb védelmet biztosítani az elektronikus kereskedelem során illetve annak kockázataival szemben, másrészt, a szabályozás nem foszthatja meg a vállalkozásokat, különösen a kis- és középvállalkozásokat az ezen kommunikációs csatornák a termékeik reklámozása érdekében történő alkalmazásától. Mintegy alternatív megoldásként a Gazdasági és Szociális Bizottság megjegyezte, hogy az érintett gazdasági szereplők közötti megfelelő bizalom kialakítása érdekében nagyon fontos a bírósági vitarendezési mechanizmusokon túli vitarendezési módszerek alkalmazása. Ilyenek lehetnek például a különböző magatartási kódexek, közvetítési eljárások, vagy akár a kifejezetten az elektronikus kereskedelmi jogviták rendezésére létrejövő vitarendező fórumok, más néven „cybertribunal”-ok.²⁷ Addig pedig, amíg ezek nem jönnek létre, a Bizottság által javasolt új szöveg helyett a Brüsszeli Egyezmény 13. cikkének szövegét és elvét²⁸ kellene megtartani, érvel a Gazdasági és Szociális Bizottság, mert a Bizottság által javasolt új szöveg, mivel annak nem kellően egyértelmű a megfogalmazása, nem alkalmas az érintett gazdasági szereplők bizalmának a megteremtésére,²⁹ ezért inkább a kifejezetten az elektronikus kereskedelem igényeinek megfelelően kialakított, a fogyasztók érdekeit figyelembe vevő vitarendezési módszer kellene kialakítani. Ennek egyik eleme lehet például a bizonyos értéket el nem érő mértékű jogviták³⁰ esetében a mediáció lehetőségének a megteremtése, vagy az önszabályozás rendszerének megteremtése és a jogi szabályozással szembeni előnyben részesítése az elektronikus kereskedelmi szektorban.³¹

---

possibility of buying goods via a passive website accessible in his country of domicile will not trigger the protective jurisdiction.” Ld. COM/99/0348 végső 16.

²⁵ Opinion of the Economic and Social Committee on the Proposal for a Council Regulation (EC) on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgements in civil and commercial matters (COM (1999) 348 final – 99/0154(CNS)) 2000. március 1. HL. 2000. C 117 6.

²⁶ Érdekesség, hogy a dokumentum a „citizens [of the] European Union” kifejezést használja. 4.2.2. pont.

²⁷ Ennek érdekében a Gazdasági és Szociális Bizottság felhívta a Bizottságot a nemzetközi jó gyakorlatok összegyűjtésére. Ld. 4.2.3. pont.

²⁸ Azaz a joghatóságnak a feltétele, hogy a kereskedő a fogyasztó államában reklámozza a terméket, vagy ott intéz a szerződés megkötésére vonatkozó felhívást a fogyasztóhoz. Azt pedig, hogy a fogyasztó az információ megszerzése során mennyire aktív vagy passzív szerepet tölt, töltött be, a bíróságnak kellene megítélnie. Ld. 4.2.4. pont.

²⁹ Ahogy a vélemény fogalmaz „is not clear enough to foster a climate of trust between the parties.” és „[t]here needs to be a greater shift towards effective methods of dispute settlement tailored to electronic commerce and respectful of consumer protection” Ld. 4.2.4. pont.

³⁰ A vélemény az értékhatárt 2500 euróban határozza meg.

³¹ „If necessary, a regulation specifically for the sector could be considered, keenly encouraging mediation and leaving the courts as a last resort.” Ld. 4.2.5. és 4.4.2.

Az Európai Parlament a javaslatához készített jelentés első változatában³² a Bizottság javaslatánál tágabb megközelítést javasolt, mely szerint a másik tagállamra irányuló tevékenység kritériumának helyébe az a követelmény lépett volna, hogy a szerződést egy másik tagállamban lakóhellyel rendelkező fogyasztóval távértékesítés útján kötötték meg.³³ Ez a megoldás a szavazáson elbukott.³⁴ A jelentés második változatában³⁵ javasolt új szöveg a Bizottság által javasolt 15. cikket egy új a) ponttal egészítette volna ki,³⁶ mely szerint a kereskedő tevékenységének *célzottan és jelentős mértékben* a másik tagállamra kell irányulnia.³⁷ Azt, hogy a kereskedő ilyen módon folytatta-e tevékenységét, a nemzeti bíróságnak kellene az eset összes körülményeire tekintettel eldöntenie, beleértve például a kereskedő esetleges olyan próbálkozásait, hogy meghatározott tagállamokban lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal ne kössön ügyleteket.³⁸

A Bizottság azonban a módosított javaslatban³⁹ ezt a megoldást nem támogatta⁴⁰

³² Report on the proposal for a Council regulation on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgements in civil and commercial matters (COM (1999) 348 – C5-0169/1999 – 1999/0154(CNS)), Rapporteur: Diana Wallis, A5-0253/2000, 2000. szeptember 18.

³³ A jelentés 23. módosítási pontja szerint a 15. cikk vonatkozó szövege a következő lett volna (kiemelten a Parlament által javasolt módosítás látható): „In matters relating to a contract concluded by a person, the consumer, for a purpose which can be regarded as being outside his trade or profession, jurisdiction shall be determined by this Section, without prejudice to Article 4 and Article 5(5), *if the consumer enters into the contract from his domicile and:* [...] (3) in all other cases, the contract has been concluded with a person who pursues commercial or professional activities in the Member State of the consumer’s domicile or *the contract has been concluded at a distance with a consumer having his domicile in another Member State.*”

³⁴ A 23. módosítás 267 nem és 227 igen szavazattal és 17 tartózkodással elvetésre került. Ld. HL 2001. C146 41.

³⁵ Report on the proposal for a Council regulation on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgements in civil and commercial matters (COM (1999) 348 – C5-0169/1999 – 1999/0154(CNS)), Rapporteur: Diana Wallis, A5-0253/2000, 2000. szeptember 21.

³⁶ A 37. módosítási pont által javasolt új a) pont: „The expression ‘directing such activities’ shall be taken to mean that the trader must have purposefully directed his activity in a substantial way to that other Member State or to several countries including that Member State. In determining whether a trader has directed his activities in such a way, the courts shall have regard to all the circumstances of the case, including any attempts by the trader to ring-fence his trading operation against transactions with consumers domiciled in particular Member States.”

³⁷ Lásd: Y. FARAH: Allocation of jurisdiction and the internet in EU law. *E.L. Rev.*, 2008/2. 257–270.

³⁸ Ez a jogirodalomban „ring-fence mechanisms” vagy „jurisdictional avoidance” elnevezéssel ismert jelenség. Ezzel kapcsolatban lásd: J. St OREN: International Jurisdiction over Consumer Contracts in E-Europe. *I.C.L.Q.*, Vol. 52., 2003/3. 665. A szavazáson a 37. pont módosítása 268 igen, 210 nem és 27 tartózkodással került elfogadásra. Ld. HL 2001. C146 42.

³⁹ Amended proposal for a Council Regulation on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters, COM (2000)689 végső, 1999/0154 (CNS), 2000. október 26.

⁴⁰ Arra hivatkozással, hogy a jelzett megközelítés inkább az amerikai minimum kontakt teszten alapul, mely idegen az európai jogi megközelítéstől, és így a rendelkezés szellemétől („philosophy of the provision”). (Ld. *ibid.* 5–6.). A minimum kontakt tesztet a Legfelsőbb Bíróság az ún. International Shoe ügyben határozta meg (International Shoe Co v Washington (1945) 326 U.S. 310.). A kapcsoló

és fenntartotta a korábbi szöveget.⁴¹ A Tanács által elfogadott politikai megállapodás is fenntartotta a bizottsági javaslat szerinti szöveget, és egyben a megállapodás mellékleteként kiadta az értelmezést segítő, korábban már említett közös nyilatkozatot,⁴² majd a formális tanácsi elfogadás is ilyen tartalommal történt meg.⁴³ A rendelkezés történeti elemzése, vizsgálata alapján tehát azt mondhatjuk, hogy a honlap interaktivitása jelentőséggel bírhat a joghatóság megállapítása kapcsán. Azt azonban, hogy mikor éri el a honlap interaktív minősége azt a szintet, amikor már kimondhatjuk, hogy a kereskedő tevékenysége a fogyasztó tagállamának irányába is irányul, sem az előkészítő iratok, sem a rendelet szövege nem határozza meg. Azonban a korábban hivatkozott közös nyilatkozat szövege már inkább szolgál segítségül. Az interaktivitási küszöb meghatározásának egy szempontja lehet, hogy a honlapon keresztül lehetőség van-e a szerződés megkötésére, vagy sem.⁴⁴ Pusztán ezen szempont alkalmazása azonban meglehetősen leszűkíti azoknak az eseteknek a körét, amikor a fogyasztót védő joghatósági szabályokat lehet alkalmazni. Ennek lehetséges veszélye, hogy a fogyasztó nagyon kiszámíthatatlan helyzetbe kerül, hiszen nem tudhatja, hogy az éppen használt oldal elér-e az interaktivitás szükséges szintjét. Továbbá, ha számításba vesszük azt a körülményt, hogy a szerződés megkötésének az időpontja egy – a nemzeti jogban szabályozott – anyagi jogi kérdés, megint csak a bizonytalanság erősítéséhez juthatunk a küszöb illetően történő megállapíthatóságának elfogadása esetében. Éppen ezért a honlap interaktivitási szintjének nem kell okvetlenül elérnie a szerződéskötés lehetőségének a szintjét. Ha a rendelkezést a szabályozás célja alapján vizsgáljuk, látnunk kell, hogy a cél: a fogyasztó számára különleges joghatósági szabályokat biztosítása arra az esetre, ha a fogyasztói szerződés a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállammal elégséges kapcsolatot mutat.⁴⁵ Azt azonban nem tudjuk, hogy mit jelent az „elégséges” kapcsolat szintje. A különböző értelmezési módzatok megvizsgálása alapján azt láthatjuk, hogy egyik értelmezési mód sem vezet el önmagában biztos, megcáfolhatatlan eredményhez.⁴⁶

Az Európai Bíróság a kérdés eldöntése kapcsán a hangsúlyt a kereskedő szándékára helyezte, mikor kimondta: meg kell vizsgálni, hogy a fogyasztóval adott esetben megkötendő szerződést megelőzően e honlapokból és a kereskedő tevékenységeinek összességéből kitűnik-e, hogy ez utóbbi egy vagy több tagállam, köztük e fogyasztó lakóhelye szerinti tagállam fogyasztóival is kívánt kereskedni, abban az

---

tényezők értékelésével kapcsolatban ld. F. DEBUSSERE: *International Jurisdiction over E-consumer Contracts in the European Union: Quid Novi Sub Sole? I.J.L. & I.T.*, 2002. 344.

⁴¹ COM (2000) 689 végső 18.

⁴² 2314th Council meeting – Justice, Home Affairs And Civil Protection – Brussels, 30 November and 1 December 2000, Conseil/00/457 13865/00 (Presse 457).

⁴³ 2325th Council meeting – Telecommunications – Brussels, 22 December 2000. Ezen az ülésen született meg a döntés egyébként az eEuropa, a „eu” domain név, a digitális tartalom program, és az elektronikus kommunikációra vonatkozó keretszabályozás tekintetében is.

⁴⁴ Lásd: Főtanácsnoki indítvány 68. pont.

⁴⁵ Lásd: Főtanácsnoki indítvány 64. pont.

⁴⁶ A tanulmány terjedelmi kereteire tekintettel nem vezetem le, de a nyelvtani és a rendszertani értelmezés is ugyanerre az eredményre vezet.

értelemben, hogy e fogyasztókkal szerződést kívánt kötni.⁴⁷ Hogy milyen tényezőket lehet e körben figyelembe venni? Az Európai Bíróság ítéletében miközben kimondja, hogy pl. egy a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamban elérhető honlap nem jelent elegendő kapcsolatot,⁴⁸ példálózó jelleggel meghatároz olyan tényezőket, melyeket egy gazdasági tevékenység adott tagállam irányába történő irányultságának mérlegelése és megállapítása kapcsán figyelembe lehet venni.⁴⁹

4. Konklúzió

Ahogy láthattunk, különös kihívással szembesül a jogalkotó, amikor a technológia-semlegesség elvének is megfelelően kívánja szabályozni az elektronikus kereskedelem körében kötött fogyasztói szerződések joghatóságai szabályait. Az Európai Bíróságnak tárgyalt ítélete is mutatja, hogy nem egyszerű a jogalkalmazó helyzete sem, hiszen a rendelkezés értelmezése kapcsán erős a készítés a technológia-specifikus vizsgálati szempontok figyelembevételére, és értelmezési segédletül hívására. Azonban az Európai Bíróság nagyon helyesen nem nyitotta ki ezt a kaput, hanem a technológia-semleges vizsgálati szempontot, a szándékot helyezte a középpontba. Ettől az egyébként helyes vizsgálati szemponttól a későbbi, a rendelkezés egyéb vonatkozásainak értelmezési kérdéseit felvető döntéseiben sem tért el.⁵⁰

⁴⁷ Lásd: Ítélet 92. pont.

⁴⁸ „Nem elegendő azonban a pusztán tény, hogy a kereskedőnek vagy a közvetítőjének internetes honlapja elérhető a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamban. Hasonlóképpen nem elegendő az e-mail cím, vagy más elérhetőségek feltüntetése, illetve a kereskedő székhelye szerinti tagállamban szokásosan használt nyelvvvel vagy pénznemmel megegyező nyelv és/vagy pénznem használata.” Ítélet 94. pont.

⁴⁹ „Az alábbi elemek, melyek felsorolása nem kimerítő, utalhatnak arra, hogy a kereskedő tevékenysége a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra irányul: a tevékenység nemzetközi jellege, a kereskedő székhelyéhez vezető, más tagállamokból kiinduló útvonalak leírása, a kereskedő székhelye szerinti tagállamban szokásosan használt nyelvtől vagy pénznemtől eltérő nyelv vagy pénznem használata, és annak lehetősége, hogy a foglalatást és annak visszaigazolását e nyelven intézzék, a telefonszám nemzetközi előhívóval együtt történő feltüntetése, egy keresőmotor-üzemeltetővel szemben annak érdekében vállalt költségek, hogy a különböző tagállamokban lakóhellyel rendelkező fogyasztók számára megkönnyítse a kereskedő vagy a közvetítője internetes honlapjának elérését, a kereskedő székhelye szerinti tagállamtól eltérő felső szintű domén név használata és különböző tagállamokban lakóhellyel rendelkező ügyfelekből összetevődő nemzetközi ügyfélkör említése. A nemzeti bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy ezen elemek fennállnak-e.” Ítélet 93. pont.

⁵⁰ Lásd pl: C-218/12. sz. Lokman Emrek kontra Vlado Sabranovic ügyben hozott ítélet (EBHT-ban még nem közzétett); C-190/11. sz. Daniela Mühlleitner kontra Ahmad Yusufi és Wadat Yusufi ügy (EBHT-ban még nem közzétett).

